

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑΣ
ΓΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

Αθήνα 21-2-1997

Αριθ. Γνωμ. 2

Π ρ ο ς
Το Υπουργείο Δικαιοσύνης
Γενική Διεύθυνση Δ'

Σε απάντηση του υπ'αριθμ. πρωτ. 133199/18.11.96
υμετέρου εγγράφου έχομε την τιμή να σας γνωρίσουμε ότι επί
του διαβιβασθέντος σ' εμάς, δια του εγγράφου σας τούτου,
ερωτήματος του Υπουργού Οικονομικών περί του εάν θα πρέπει
για τον προσδιορισμό του καταβλητέου δικαστικού ενοσήμου,
οσάκις αντικείμενο της αγωγής είναι χρηματική απαίτηση, να
συνυπολογίζονται και οι μέχρις εκδικάσεως της αγωγής τόκοι,
η γνώμη μας είναι η ακόλουθη:

Κατά το άρθρο 2 § 1 του ν.Γ~~7~~0Η'/1912 "περί
δικαστικών ενοσίων", όπως τροποποιήθηκε από το άρθρο 11 του
ν.δ. 4189/1961, οσάκις η αξία του αντικειμένου της αγωγής
είναι ανωτέρα των δραχμών 15.000, επιβάλλεται τέλος
(αγωγόσημο) ανερχόμενο ήδη σε ποσοστό 4 ο/οο, το οποίο
καταβάλλεται κατά τον οριζόμενο στην εν λόγω διάταξη τρόπο.
Από τη διάταξη αυτή, σε συνδυασμό με εκείνη της § 2 του
ανωτέρω άρθρου του ως άνω νόμου (Γ~~7~~0Η'), με την οποία
ορίζεται ότι " προς υπολογισμόν του τέλους το δικόγραφον της
αγωγής δεόν να δηλοί την πραγματικήν αξίαν του αντικειμένου

της αγωγής, εάν τούτο μη συνίσταται εις ωρισμένην χρηματικήν απαίτησιν " , σαφώς προκύπτει: α) ότι ως βάση για τον υπολογισμό του δικαστικού ενσήμου (αγωγοσήμου) λαμβάνεται η πραγματική αξία του αντικειμένου της αγωγής, ήτοι εκείνη την οποία είχε τούτο κατά το χρόνο ασκήσεώς της (ΑΠ 520/1968 ΝοΒ 17-36, ΑΠ 207/1968 ΝοΒ 16-717) και β) ότι , επί αγωγής της οποίας το αντικείμενο συνίσταται σε ορισμένη χρηματική απαίτηση και ειδικότερα σε παροχή (καταβολή) χρηματικής ποσότητας από κεφάλαιο και από παρεπομένως αξιουμένους τόκους για χρόνο προγενέστερο εκείνου της ασκήσεως της αγωγής, συνυπολογίζονται και οι μέχρι του τελευταίου τούτου χρόνου αξιούμενοι τόκοι, προστιθέμενοι στο κεφάλαιο, δοθέντος ότι και αυτοί αποτελούν αντικείμενο της αγωγής, το δε ποσό αυτών μπορεί ευχερώς να εξευρεθεί από τα γνωστά πλέον στοιχεία, δηλαδή το κεφάλαιο, τον χρόνο και το επιτόκιο (βλ. σχετ. Αναστ. Βερνάρδου: Πολ. Δικον. Α' έκδ. 1971 σελ. 176, πρβλ. και ΑΠ 164/1974 ΝοΒ 22-1052). Η λύση αυτή υπαγορεύεται και από το γεγονός ότι υπό την ισχύ της Βασιλικής Πολιτικής Δικονομίας, υπό την οποία έχει εκδοθεί ο ν. Γ' 1912 , σε αντίθεση προς αυτά που ισχύουν τώρα, για την εκτίμηση του αντικειμένου της διαφοράς προς καθορισμό της καθ' ύλην αρμοδιότητας του δικαστηρίου χωρούσε συνυπολογισμός του κεφαλαίου και των μέχρι της εγέρσεως της αγωγής τόκων (βλ. σχετ. Οικονομίδη-Λιβαδά § 154 σημ. 3, Κιτσικοπούλου Πολ. Δικ. υπ'άρθρ. 490 § 72 σελ. 4007, Γ. Ράμμου: Στοιχεία Πολ. Δικον. έκδ. Γ' § 49 σελ. 96).

Ο ν. Γ20Η' / 1912 , ως φορολογικού χαρακτήρα νομοθέτημα με ουσιαστικές και δικονομικές διατάξεις, χωρίς να παραπέμπει κατά τούτο σε διατάξεις άλλου νομοθετήματος και ειδικότερα σε δικονομικές διατάξεις, ενέχει στο άρθρο 2 αυτού ρύθμιση ως προς τον υπολογισμό του δικαστικού ενσήμου και ειδικότερα γενική, δηλαδή για κάθε περίπτωση και επομένως και επί ορισμένης χρηματικής απαιτήσεως από κεφάλαιο ή από δεδουλευμένους τόκους ή και από τα δύο, και εξ άλλου ειδική, δηλαδή επί περιοδικών παροχών απροσδιορίστου χρόνου, επί αγωγών περί νομής ακινήτων ή διανομής αυτών και επί επικαρπίας ή ψιλής κυριότητας. Έτσι δεν υπάρχει εν προκειμένω νομοθετικό κενό και επομένως ανάγκη καλύψεως ανύπαρκτου στην πραγματικότητα κενού και ειδικότερα τέτοιου φορολογικού χαρακτήρα νομοθετήματος με ανάλογη εφαρμογή ισχύουσας δικονομικής διατάξεως. Η αντίθετη εκδοχή, κατά την οποία το δικαστικό ένσημο δεν πρέπει να υπολογίζεται επί των μέχρι της ασκήσεως της αγωγής τόκων που ζητούνται παρεπομένως και μάλιστα κατ' ανάλογη εφαρμογή της διατάξεως του άρθρου 9 Κ.Πολ.Δ. , η οποία (εκδοχή) δέχεται έτσι την δυνατότητα καλύψεως ανύπαρκτου στην πραγματικότητα κενού φορολογικού χαρακτήρα νομοθετήματος με ισχύουσα δικονομική διάταξη, που ρυθμίζει τελείως διαφορετικό θέμα, βρίσκεται σε αντίθεση προς τον σκοπό που επιδιώκεται με το ν. Γ20Η' , δηλαδή της καταβολής του αναλόγου τέλους δικαστικού ενσήμου επί της αληθινής αξίας του αντικειμένου της αγωγής.

Εν όψει όλων αυτών φρονούμε, ότι, εφόσον

«αντικείμενο της αγωγής» είναι και οι μέχρι ασκήσεως αυτής
δεδουλευμένοι τόκοι, πρέπει να υπολογίζονται κι' αυτοί για
τον καθορισμό του καταβλητέου δικαστικού ενοσήμου.

Ο Αντεισαγγελέας του Αρείου Πάγου

Ευάγγελος Ξενικάκης